

Typy odkładnic: na jakie warto postawić?

Autor: Anita Musialska

Data: 27 czerwca 2019

O tym jak duże znaczenie dla jakości orki ma wybór właściwych odkładnic, przekonujemy się zwykle na polu. Podpowiedzią jest bowiem gatunek gleby i efekt jaki chcemy uzyskać, czyli stopień odwrócenia i rozkruszenia ziemi. Podpowiemy zatem jak dobrać odkładnice do swojego pługu i gospodarstwa.

Zakup odpowiednich odkładnic przy remoncie pługa to zazwyczaj największy wydatek. Warto zatem zastanowić się nad ich wyborem i dopasować je do gleb w swoim gospodarstwie. Dobrze dobrane odkładnice w pługu, to bowiem zadowalający efekt orki i właściwe przygotowanie gleby do dalszych zabiegów agrotechnicznych.

Typy odkładnic

Rolnik do wyboru ma 7 typów odkładnic (niektórzy producenci pługów mają w swojej ofercie nawet 20 mniej lub bardziej zmodyfikowanych odkładnic), które różnią się kształtem i przeznaczeniem.

Powierzchnia odkładnicy może być jednolita lub ażurowa w całości lub podzielna na oddzielne, wymienne elementy.

Odkładnica jest zatem głównym elementem, który decyduje o jakości orki, a jej dobór zawsze powinien być uzależniony od gatunku gleb i celu orki.

Wyróżniamy zatem następujące typy:

- **cyldryczna** – o kształcie wycinka powierzchni cylindra o osi ustawionej pod dużym kątem w stosunku do ruchu pługa, wyróżnia się dobrym kruszeniem skiby (struktura gruzełkowata), ale jej słabym odwracaniem. Polecana na gleby zbite, ciężkie.
- **cyldroidalna**, inaczej **kulturalna** – zmodyfikowana wersja odkładnicy cylindrycznej o kształcie części walca ustawionego skośnie do kierunku pracy pługa oraz wyposażona w skrzydło wygięte w stronę bruzdy, jej praca charakteryzuje się zarówno dobrym kruszeniem skiby (struktura gruzełkowata i dobrym napowietrzeniem gleby), jak i odwracaniem. Polecana na gleby lekkie i średnie.
- **półśrubowa** – o górnej części wydłużonej i śrubowato wygiętej, dobrze odwraca i kruszy skibę. Nadaje się na gleby cięższe i do przeorywania resztek poźniwnych.

- **śrubowa** – dolna część tej odkładnicy jest wygięta cylindrycznie, a górna śrubowato ku przodowi, odwraca skibę o 180 stopni, ale gorzej ją kruszy. Przeznaczona na użytki zielone, nieużytki.
- **pasmowa** – zrobiona z wygiętych płaskowników połączonych z korpusem płuznym, często w sposób umożliwiający rozłączenie. Przeznaczona na gleby ciężkie i torfowe.
- **ażurowa** – z wyciętymi szczelinami, dobrze kruszy glebę i pozostawia wyrównaną powierzchnię, dodatkowo cechuje ją niższy opór przesuwania materiału w stosunku do litych odkładnic. W ofercie producentów znajdziemy również odkładnice ażurowe z tworzywa sztucznego, które powodują jeszcze mniejsze opory. Odkładnice ażurowe są natomiast zdecydowanie najdroższe, jednak ich użycie pozwala na oszczędności na paliwie. Polecane są na gleby cięższe i zlewne, nie nadają się natomiast na gleby lżejsze, piaszkowate (ryzyko przesypania) i z dużą ilością resztek poźniwnych np. pola po kukurydzy.
- **romboidalna** – o kształcie zbliżonym do odkładnicy cylindrycznej, ale o innej budowie korpusu, umożliwia skrawanie narożnika calizny powiększając w ten sposób przekrój bruzdy i wpływając na mniejsze ugniatanie skiby kołami ciągnika. Polecana na gleby ciężkie.

Rolnik do wyboru ma 7 typów odkładnic. Na zdj. Odkładnica cylindryczna i półśrubowa. (fot. AgroFoto.pl, użytkownik: piotreq8111)

Od czego powinien zależeć wybór odpowiedniej odkładnicy do pługa?

Głównym zadaniem odkładnicy, jako elementu roboczego pługa jest przejęcie skiby, która została podcięta przez lemiesz, następnie jej odwrócenie i przesunięcie w bok. Przy działaniu tym powinno nastąpić także jednoczesne właściwe pokruszenie i wymieszanie skiby z glebą.

Odkładnica jest zatem głównym elementem, który decyduje o jakości orki, a jej dobór zawsze powinien być uzależniony od gatunku gleb i celu orki. **Jeżeli znamy gatunek gleb w naszym gospodarstwie to wybór odpowiedniego elementu roboczego nie powinien być trudny.**

Głównym zadaniem odkładnicy, jako elementu roboczego pługa jest przejęcie skiby, która została podcięta przez lemiesz, następnie jej odwrócenie i przesunięcie w bok.

– *Poszukując odpowiedniej odkładnicy musimy wziąć pod uwagę jakie gleby znajdują się w naszym gospodarstwie i jaki efekt chcemy uzyskać. **Czy potrzebujemy w miarę uniwersalnej odkładnicy np. do pługa zagonowego przy glebach lekkich i średnich.** W tym przypadku najlepiej sprawdzi się odkładnica cylindryczna, inaczej kulturalna, która zapewni nam i właściwe pokruszenie, i odwrócenie gleby. Przy glebach ciężkich radziłbym zamontować odkładnicę półśrubową lub śrubową. Przy glebach zlewnych i ciężkich rolnicy inwestują natomiast w odkładnice ażurowe, które są drogie, ale warte swojej ceny, bo oszczędności na paliwie są zauważalne – mówi Maciej Woźniak, przedstawiciel firmy zajmującej się sprzedażą elementów roboczych do pługów.*

Pod jakim kątem rolnicy dobierają odkładnice do swoich pługów?

Przy glebach ciężkich radziłbym zamontować odkładnicę półśrubową lub śrubową.

i Maciej Woźniak, przedstawiciel firmy zajmującej się sprzedażą elementów roboczych do pługów

– *Rolnicy najczęściej dopasowują typ odkładnic pod swoje gleby i rodzaju pługu. Posiadacze droższych pługów obrotowych zazwyczaj kupują odkładnice firmowe, bo inwestują w już sprawdzoną jakość. Cena również ma znacznie, bo wymiana wszystkich odkładnic to nie mały*

wydatek. Do zagonowych pługów wymiana odkładnic, to koszt ok. 60–150 zł brutto, natomiast droższe są odkładnice do obracalnych modeli pługów, tu ceny oscylują w najtańszych typach korpusu wokół 300–500 zł za sztukę i dochodzą nawet do 900 zł za szt. – mówi ekspert.

Jakie są wady i zalety poszczególnych typów odkładnic?

– Nie wszystkie typy odkładnic sprawdzą się w każdych warunkach na polu, dlatego jeżeli będą one dodatkowo źle dobrane do gleby nie spełnią swojego zadania. Dla przykładu, jeżeli mamy pług z odkładnicami śrubowymi, odkładającymi ziemię o 180 stopni, nie możemy liczyć jednocześnie na dobrze rozkruszoną i spulchnioną ziemię. W odkładnicach ażurowych bardzo duże znaczenie będzie miała np. także prędkość jazdy, zbyt szybka jazda może bowiem spowodować zbyt szybki odrzut i brak kruszenia, a zbyt wolna zbyt mały odrzut. To samo tyczy się również innych typów odkładnic. Rolnikom, którzy mają gospodarstwa z mozaiką gleb producenci proponują wybór odkładnic uniwersalnych – radzi ekspert.

Nie wszystkie typy odkładnic sprawdzą się w każdych warunkach na polu, dlatego jeżeli będą one dodatkowo źle dobrane do gleby nie spełnią swojego zadania. (fot. AgroFoto.pl, użytkownik:piotreq8111)

Na jakie odkładnice stawiają rolnicy?

– *Gospodaruje na 50 ha gdzie dominują głównie gleby ciężkie i trudne w uprawie, więc kupiłem odkładnice ażurowe i jestem zadowolony z ich użytkowania. **Jeździ się z nimi, co prawda wolniej niż przy pełnych odkładnicach, ale efekty są lepsze.** Nie sprawdzają się natomiast na polach z resztkami po kukurydzy, bo łatwo ulegają zapychaniu* – mówi Kazimierz Kowalski, rolnik z pow. zielonogórskiego (woj. lubuskie).

– *U mnie w gospodarstwie od wielu już lat sprawdzają się odkładnice półśrubowe i w inne niż zamienniki nie inwestuję, bo koszty odkładnic są spore. **Przy orce dbam ponadto o właściwe ustawienie pługa dzięki temu mogę jeździć z prędkościami 15 km/ha, co daje dobre efekty na polu*** – mówi Bartłomiej Sokołowski, rolnik z pow. obornickiego (woj. wielkopolskie).

U mnie w gospodarstwie od wielu już lat sprawdzają się odkładnice półśrubowe i w inne niż zamienniki nie inwestuję, bo koszty odkładnic są spore.

Bartłomiej Sokołowski, rolnik z pow. obornickiego (woj. wielkopolskie)

Jak należy dbać o odkładnice pługa?

Odkładnica pługa to element, który wcześniej czy później, musi ulec zużyciu. Czy da się przedłużyć jej żywotność?

– *Praca z dobrze wyregulowanym pługiem i z właściwą prędkością dopasowaną do warunków agrotechnicznych na polu powinna zapewnić równomierne zużywanie się elementów roboczych. Trzeba również regularnie oceniać ich stan. **Przy odkładnicach ażurowych natomiast warto dodatkowo zwrócić uwagę na głębokość orki, bo od tego zależy będzie zużycie konkretnego elementu takiej odkładnicy.** Ważne jest także, by grządziele pługa stały pionowo, bo każde pochylenie odkładnic w kierunku zoranej skiby będzie zwiększać opory i ich zużycie* – mówi Kamil Niewiadomski, mechanik maszyn rolniczych z Wrocławia.

Odkładnice to elementy pługa szczególnie narażone na zużycie. Duże znaczenie przy ich eksploatacji ma ponadto czyszczenie i zabezpieczanie po każdym sezonie, jeszcze przed zimowym

garażowaniem. Dobrze jest jeżeli po skończonej orce dokładnie oczyścimy ich powierzchnię z resztek ziemi oraz roślin i zabezpieczymy przez pomalowanie lub olejowanie.

Producenci pługów oferują duży wybór odkładnic, które z powodzeniem możemy dopasować do warunków glebowych w naszym gospodarstwie. Warto ponadto stawiać na odkładnice zrobione ze stali poddanej dodatkowej obróbce, które cechują się większą trwałością.

Przeczytaj również:

- [Odkładnice pługów: dlaczego warto o nie dbać?](#)